

2004-05-03

Justitiedepartementet
Enheten för demokratiutveckling,
mänskliga rättigheter, folkrörelsepolitik
och idrott
103 33 Stockholm

Remissvar över utredningen om allmänna samlingslokaler

Dnr: Ju2003/10138

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, RFSL, ber att få avge följande remissyttrande över utredningen ”Allmänna samlingslokaler – demokrati, kultur, utveckling” (SOU 2003:118).

Om RFSL och HBT-personers behov av allmänna samlingslokaler

RFSL har 6000 medlemmar, fördelade på 30 avdelningar över hela landet. Det finns minst en RFSL-avdelning i varje län. Vi företräder homo-, bisexuella och transpersoner (HBT-personer) i Sverige. I många undersökningar uppskattas andelen HBT-personer i samhället till mellan tio och femton procent av befolkningen.

Våra medlemmar har ofta direkt erfarenhet av att utsättas för diskriminering, hot eller på andra sätt att skiljas ut från resten av samhället till följd av andras oförståelse, rädsla eller till och med hat. Det gör att många känner ett behov av platser och arenor där de kan bedriva aktiviteter, träffa andra likasinnade mm. utan att behöva riskera att konfronteras fördomar eller negativa attityder.

För många har den enda praktiska möjligheten till detta ofta bestått i RFSL-avdelningens egen lokal. I takt med att samhället förändrats har det i många större städer också kommit till exempel krogar och restauranger med en öppet HBT-vänlig profil. Detta har inneburit en mycket positiv utveckling, men gäller i huvudsak det kommersiella rummet i samhället. Liksom fall av öppen diskriminering av HBT-personer har förekommit och förekommer inom krog- och restaurangbranschen så har det förekommit i samband med utnyttjande av allmänna samlingslokaler.

HBT-personer, liksom alla andra i samhället, har ett behov av att delta i kulturell verksamhet och föreningsverksamhet, delta i lokal demokrati och övrigt samhällsliv. Våra medlemmar har dessutom ett något större behov än genomsnittligt av att hitta alternativa lokaler för vissa ändamål, vilket till exempel kan röra en plats att tillsammans med vänner och släktingar fira ett partnerskap ingåtts.

Tydliga krav på att inte diskriminera

Då det i stor utsträckning är enskilda föreningar eller aktieföretag, vilka äger en lokal bygdegård, Folkets hus eller motsvarande, som avgör hur upplåtelse av lokaler sker är det svårt att få någon övergripande bild av attityder till HBT-personer och eventuellt aktivt antidiskrimineringsarbete som bedrivs.

Utredningen skriver på sid 13: ”De allmänna samlingslokalerna skall kunna tillgodose föreningslivets behov av lokaler för sin verksamhet och **för att förverkliga centrala demokratiska mål i samhället.**” [Vår fetstil]

Till dessa centrala demokratiska mål måste ovillkorligen räknas allas tillträde utan risk för diskriminering. I utredningen belyses bland annat jämställdhetsaspekter på nyttjandet av allmänna samlingslokaler, socioekonomiska faktorerens inverkan, ungdomars villkor samt i viss utsträckning ökad etnisk mångfald i samhället. Handikappfrågor behandlas utförligt. Däremot belyses inte HBT-personers villkor, vilket tyvärr innebär att risken för att diskrimineras på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inte uppmärksammas. RFSL beklagar därför att utredningen trots många utfästelser från regeringens sida om vikten av att motverka alla slags diskriminering, inte särskilt belyst detta.

En statsunderstödd verksamhet med så högt ställda mål borde kunna avkrävas att denna inte diskriminerar någon med avseende på kön, etnicitet, ålder, klass, religion, sexuell läggning eller könsidentitet. Regeringen bör enligt RFSL:s mening starkt överväga att ta med detta som ett förtydligande av kraven på allmänna samlingslokalers tillgänglighet för medborgarna.

Regeringen bör också överväga att särskilt ta med ett krav om att de tre huvudorganisationerna Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus & Parker samt Våra Gårdar ska bedriva ett aktivt antidiskrimineringsarbete tillsammans med sina medlemmar, i samband med den förstärkning av bidragen till dessa organisationers informations-, rådgivnings- och utvecklingsarbete som utredningen föreslår (sid. 19).

HBT-ungdomars situation

Unga HBT-personer är en utsatt grupp som behöver mötesplatser där de kan känna sig trygga och engagera sig i frågor de tycker är viktiga. Idag är många begränsade till miljöer där de riskerar att utsättas för mobbning eller diskriminering pga. sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller könsuttryck. Som ung person kan man dessutom ofta känna sig begränsad till lokaler som är vuxenstyrda. Ungdomar har på grund av sin livssituation och sin ekonomi inte samma möjligheter som vuxna HBT-personer har att trygga sina egna behov.

RFSL vänder sig därför emot utredarens förslag om att finansiera projektbidrag till verksamhetsutveckling hos samlingslokalsorganisationerna genom att ta 11,5 miljoner kronor från Ungdomsstyrelsens anslag ”Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.” Detta förslag skulle innebära en upplåsning av medlen till ungdomars egen organisering, vilket i förlängningen skulle hota inte bara HBT-ungdomars utan även andra utsatta gruppers möjlighet att bedriva verksamhet.

Sören Andersson
förbundsordförande